

Højmesseordning

Autoriseret ved kgl. resolution af 12. juni 1992

I. Indledning

Førend gudstjenesten begynder, ringes der 3 gange med kirkens klokke(r). Sidste ringning slutter med bedeslagene.

1 INDGANG (PRÆLUDIUM)

Efter bedeslagene indledes gudstjenesten med prælodium, bibelsk salme eller kor-musik, hvorunder præsten går for alteret.

2 INDGANGSBØN

Indgangsbønnen læses af kirkesangeren, kordegnen eller et andet medlem af me-nigheden. Under bønnen knæler præsten ved alteret.

Lad os alle bede!

Herre, jeg er kommet ind i dette dit hus for at høre,
hvad du, Gud Fader, min skaber,
du Herre Jesus, min frelser,
du gode Helligånd, i liv og død min trøstermand,
vil tale til mig.

Herre, oplad nu således ved din Helligånd
for Jesu Kristi skyld mit hjerte,
at jeg af dit ord kan lære
at sørge over (for) mine synder
og at tro i liv og død på Jesus
og hver dag forbedre mig i et helligt liv og levned.
Det høre og bøn-høre Gud, ved Jesus Kristus. Amen.

Eller

Lad os alle bede!

Herre, jeg er kommet ind i dit hus for at høre,
hvad du vil tale til mig.
Opluk nu ved din Helligånd mit hjerte,
så jeg af dit ord kan lære at angre mine synder,
tro på Jesus Kristus
og hver dag styrkes og bevares i denne tro. Amen.

3 INDGANGSSALME

Her (eller efter hilsenen) kan siges eller synges vekselbønnen »Herre, forbarm dig« (Kyrie) og synges »Løvsangen« (Gloria). ^{Note 1}

4 HILSEN

Præsten siger eller messer (vendt mod menigheden):

Herren være med jer!

Menigheden svarer:

Og med din ånd! *eller:* Og Herren være med dig!

5 INDLEDNINGSKOLLEKT

Præsten fortsætter:

Lad os alle bede!

Præsten læser eller messer derefter (vendt mod alteret) én af dagens bønner.

Menigheden svarer:

Amen.

II. Ordet

6 LÆSNING FRA DET GAMLE TESTAMENTE

Menigheden står op under læsningen. ^{Note 2}

7 SALME MELLEM LÆSNINGERNE

8 LÆSNING FRA DET NYE TESTAMENTE (EPISTEL ELLER LEKTIE)

Menigheden står op under læsningen. ^{Note 2}

9 TROSBEKENDELSE

Trosbekendelsen synges eller siges af præst og menighed (eller af præsten alene). Menigheden står op. Trosbekendelsen kan indledes af præsten med ordene: Lad os bekende vor kristne tro (eller tilsvarende). Præsten kan i stedet fremsige trosbekendelsen fra prædikestolen i forbindelse med prædikenen. Når der er dåb i højmessen, kan trosbekendelsen udelades.

Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen.

Vi tror på Gud Fader, den almægtige, himlens og jordens skaber.

Vi tror på Jesus Kristus, hans enbårne Søn, vor Herre, som er undfanget ved Helligånden, født af Jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet, nedfaret til dødsriget, på tredje dag opstanden fra de døde, opfaret til himmels, siddende ved Gud Faders, den almægtiges, højre hånd, hvorfra han skal komme at dømme levende og døde.

Vi tror på Helligånden, den hellige, almindelige kirke, de helliges samfund, syndernes forladelse, kødets opstandelse og det evige liv.

(Forsagelsen og Den apostolske trosbekendelse)

Eller

Jeg (vi) tror på én Gud, den almægtige Fader, himmelens og jordens, alt det synliges og usynliges skaber.

Og på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, som er født af Faderen før alle tider, Gud af Gud, lys af lys, sand Gud af sand Gud, født, ikke skabt, af samme væsen som Faderen, ved hvem alt er skabt, som for os mennesker og for vor frelse steg ned fra himlene og blev kød ved Helligånden af Jomfru Maria og blev menneske, som også blev korsfæstet for os under Pontius Pilatus, blev pint og begravet og opstod på tredje dagen ifølge skrifterne og opfor til himmels, sidder ved Faderens højre hånd og skal komme igen i herlighed for at dømme levende og døde, og der skal ikke være ende på hans rige.

Og på Helligånden, som er Herre, og som levendegør, som udgår fra Faderen og fra Sønnen, som tilbedes og æres tillige med Faderen og Sønnen, som har talt ved profeterne. Og på én, hellig, almindelig og apostolisk kirke. Jeg (vi) bekender én dåb til syndernes forladelse og forventer de dødes opstandelse og den kommende verdens liv.

(Den nikænske trosbekendelse)

Efter trosbekendelsen svarer menigheden med amen.

10 SALME FØR PRÆDIKENEN

11 EVANGELIELÆSNING

På prædikestolen indleder præsten evangelielæsningen med ordene:

Dette hellige evangelium skriver evangelisten . . .

Menigheden rejser sig og svarer:

Gud være lovet for sit glædelige budskab.

Teksten læses derefter af præsten.

12 PRÆDIKEN

Prædikenen kan indledes med en kort bøn.

Prædikenen afsluttes med lovprisning:

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd,
du, som var, er og bliver én sand treenig Gud,
højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.

Eller

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden,
som det var i begyndelsen, således også nu og altid
og i al evighed. Amen.

13 KIRKEBØN

Kirkebønnen bedes fra prædikestolen i tilknytning til prædikenen, eller den bedes fra alteret efter salmen efter prædikenen.

Såfremt der ikke er dåb eller nadver, afsluttes kirkebønnen med Fadervor.

Præsten er frit stillet med hensyn til kirkebønnens ordlyd, men kan benytte efterfølgende bøn eller én af de i note 3 anførte bønner, der er vejledende for bønnens indhold.

Trøst og styrk du, vor Gud, alle dem, som er syge og sorgfulde, enten de er fjern eller nær. Vær med din nådige hjælp hos alle dem, som lider under anfægtelser, og stå os alle bi i fristelsens time.

Velsign og bevar din hellige, almindelige kirke og os i den. Velsign og bevar dine hellige sakramenter, og lad dit ord have frit løb iblandt os, for at dit rige med retfærdighed og fred og glæde i Helligånden må udbredes og vokse, og nådens lys skinne for alle dem, der sidder i mørke og dødens skygge.

Hold din beskærmende hånd over vort folk og fædreland og al dets øvrighed, velsign og bevar vor konge (navn nævnes), dronning (navn nævnes) og hele kongens hus (navne nævnes). Giv dem og os alle nåde, fred og velsignelse og efter et kristeligt liv den evige salighed.

Efter kirkebønnen (eller prædikenen) gives meddelelser og bekendtgørelser. På prædikestolen sluttes med den apostolske velsignelse, hvorunder menigheden står op:

Lad os med apostlen tilønske hinanden:

Vor Herres Jesu Kristi nåde og Guds kærlighed og Helligåndens fællesskab være med os alle! Amen.

14 SALME EFTER PRÆDIKENEN

*Under salmen efter prædikenen går præsten for alteret.
Kirkebønnen kan bedes efter denne salme. Og i dette tilfælde efterfølges kirkebønnen af en salme forud for nadveren.
Såfremt der ikke skal være nadver, fortsættes med slutningskollekten (pkt. 19) eller med kirkebøn og Fadervor.*

III. Nadver

15 NADVERBØN

Nadveren begynder med én af følgende tre nadverindledninger:

A)

Præsten siger (vendt mod menigheden):

Kære Kristi venner! Vor Herre Jesus Kristus har selv sagt: »Jeg er livets brød. Den, som kommer til mig, skal ikke hunge; og den, som tror på mig, skal aldrig tørste.« I sin hellige nadver skænker den korsfæstede og opstandne frelser os sig selv, så at hver den, som hungrer og tørster efter retfærdighed, dér kan finde mad og drikke til evigt liv. Så følg i lydig tro hans indbydelse, når han siger: »Tag dette og spis det; drik alle deraf; gør dette til min ihukommelse!« Da vil han forene jer med sig selv, så at I under vandringen her på jorden stadig må komme ham i hu og engang samles med ham i hans rige. Derom vil vi nu af hjertet bede:

Denne indledende tiltale kan udelades.

Præsten siger (vendt mod alteret):

Opstandne Herre og frelser,
du, som selv er til stede iblandt os
med al din kærligheds rigdom!
Giv os at modtage dit legeme og blod
til din ihukommelse
og til stadfæstelse i troen på syndernes forladelse.
Rens os fra synd,
og styrk os i det evige livs håb.
Giv os at vokse i kærligheden,
og lad os med alle troende blive ét i dig,
ligesom du er ét med Faderen.

Menigheden:

Amen.

Der fortsættes med Fadervor og indstiftelsesordene.

B)

Præsten siger eller messer (vendt mod menigheden):

Opløft jeres hjerter til Herren!

Lad os prise hans navn!

Præsten fortsætter (vendt mod alteret):

Hellig, hellig, hellig er Herren, Gud den almægtige,
han, som var, og som er, og som kommer.

Menigheden:

Hosianna i det højeste!

Præsten:

Velsignet være han, som kommer, i Herrens navn.

Menigheden:

Hosianna i det højeste!

Menigheden synger:

O du Guds Lam!

med korsets skam,

du bar al verdens synder,

derfra al trøst begynder;

miskundelig

forbarm du dig!

O du Guds Lam!

med korsets skam,

du bar al verdens synder,

dermed al fred begynder;

af kærlighed

giv os din fred!

O du Guds Lam!

med korsets skam,

du bar al verdens synder,

derfra vort liv begynder;

vor død til trods

opliv du os!

Præsten siger eller messer:

Opstandne Herre og frelser,

du, som selv er til stede blandt os

med al din kærligheds rigdom!

Giv os at modtage dit legeme og blod
til din ihukommelse
og til stadfæstelse i troen på syndernes forladelse.
Rens os fra synd,
og styrk os i det indre menneske,
at du må bo ved troen i vore hjerter.
Gør os faste i det evige livs håb.
Giv os at vokse i kærligheden,
for at vi med alle dine troende må blive ét i dig,
ligesom du er ét med Faderen.

Menigheden:

Amen.

Der fortsættes med Fadervor og indstiftelsesordene.

C)

Præsten siger eller messer (vendt mod menigheden):

Opløft jeres hjerter til Herren! Lad os prise hans navn!

Præsten fortsætter (vendt mod alteret):

Vi takker og lover dig, Gud Fader almægtige,
ved Jesus Kristus, vor Herre.

Du skabte himlen og hele dens hær,
jorden og alt, som er derpå.

Liv og ånde giver du os,
mætter os daglig af din fylde.

Derfor vil vi med hele din menighed
på jorden og i himlen,
i kor med alle engle, synge din herligheds lovsang:

Menigheden synger:

Hellig, hellig, hellig er Herren, Gud den almægtige.

Himlen og jorden er fuld af din herlighed.

Hosianna i det højeste!

Præsten:

Velsignet være han, som kommer, i Herrens navn.

Menigheden:

Hosianna i det højeste!

Præsten siger eller messer:

Opstandne Herre og frelser,
du, som selv er til stede iblandt os
med al din kærligheds rigdom!

Giv os at modtage dit legeme og blod
til din ihukommelse
og til stadfæstelse i troen på syndernes forladelse.
Rens os fra synd,
og styrk os i det indre menneske,
at du må bo ved troen i vore hjerter.
Gør os faste i det evige livs håb.
Giv os at vokse i kærligheden,
for at vi med alle dine troende må blive ét i dig,
ligesom du er ét med Faderen.

Eller

Lovet være du, hellige Gud og Fader,
fordi du friede os ud af mørkets magt
og førte os over i din elskede Søns rige.
Vi ihukommer med taksigelse
hans bitre lidelse og død,
hans sejrige opstandelse og himmelfart
og forventer hans komme i herlighed.
Vi beder dig:
Send din Helligånd over os og dette måltid.
Giv os i tro
at modtage vor Herres Jesu Kristi legeme og blod
og derved få del i hans fuldbragte offer
til syndernes forladelse og evigt liv.
Lad os ved hans kærlighed
vokse i enheden med alle troende
og samles med din menighed,
når du fuldender den i dit rige.

Menigheden:

Amen.

*Når nadverbøn c anvendes, synges inden uddelingen eller under uddelingen »O
du Guds Lam« i form af en salme eller i prosaform. ^{Note 4}*

16 FADERVOR

Præsten (eller præst og menighed):

Fader vor, du som er i himlene!

Helliget vorde dit navn,

komme dit rige,

ske din vilje

som i himlen således også på jorden;

giv os i dag vort daglige brød,

og forlad os vor skyld,

som også vi forlader vore skyldnere,

og led os ikke i fristelse,

men fri os fra det onde.

Thi dit er riget og magten og æren i evighed!*

Menigheden:

Amen.

** I stedet kan anvendes:*

Vor Fader, du som er i himlene!

Helliget blive dit navn,

komme dit rige,

ske din vilje

som i himlen således også på jorden;

giv os i dag vort daglige brød,

og forlad os vor skyld,

som også vi forlader vore skyldnere,

og led os ikke ind i fristelse,

men fri os fra det onde.

For dit er Riget og magten og æren i evighed!

17 INDSTIFTELSESDORDENE

Præsten fortsætter med at læse eller messe indstiftelsesordene. Herunder står menigheden op. Mens ordet om brødet, henholdsvis vinen, læses eller messes, holder præsten disken, henholdsvis kalken. Præsten kan herunder vende sig mod menigheden.

Vor Herre Jesus Kristus i den nat, da han blev forrådt,
tog brødet, takkede og brød det,
gav sine disciple det og sagde:

»Tag dette og spis det; det er mit legeme, som gives for jer.
Gør dette til min ihukommelse!«

Ligeså tog han også kalken efter aftensmåltidet,
takkede, gav dem den og sagde:

»Drik alle heraf; denne kalk er den nye pagt i mit blod,
som udgydes for jer til syndernes forladelse.

Gør dette, så ofte som I drikker den, til min ihukommelse!«*

** I stedet kan anvendes:*

Vor Herre Jesus Kristus tog i den nat, da han blev forrådt,
et brød, takkede og brød det,
gav sine disciple det og sagde:

»Tag det og spis det; dette er mit legeme, som gives for jer.
Gør dette til ihukommelse af mig!«

Ligeså tog han også bægeret efter måltidet,
takkede, gav dem det og sagde:

»Drik alle heraf; dette bæger er den nye pagt ved mit blod,
som udgydes for jer til syndernes forladelse.

Gør dette, hver gang I drikker det, til ihukommelse af mig!«

18 NADVERMÅLTIDET

Efter indstiftelsesordene går nadvergæsterne op til alteret og knæler ved alterbordet.

Præsten uddeler brødet til hver enkelt nadvergæst med ordene:

Dette er Jesu Kristi legeme.

Præsten rækker vinen til hver enkelt nadvergæst med ordene:

Dette er Jesu Kristi blod.

Efter hvert bord siger præsten:

Den korsfæstede og opstandne frelser,

vor Herre Jesus Kristus,

som nu har givet jer/os sit hellige legeme og blod,

hvormed han har gjort fyldest for alle jeres/vore synder,

han styrke og opholde jer/os derved

i en sand tro til det evige liv!

Fred være med jer!

Under fredsønsket kan præsten gøre korstegn med kalken.

Efter alle borde undtagen det sidste kan præsten nøjes med at sige:

Fred være med jer!

Under uddelingen kan der synges en salme, der kan spilles orgelmusik, eller der kan være stilhed.

Efter uddelingen går nadvergæsterne tilbage til deres pladser, og der kan synges en salme.

IV. Afslutning

19 SLUTNINGSKOLLEKT

Præsten siger eller messer (vendt mod menigheden):

Lad os alle bede!

Slutningskollekten læses eller messes derefter af præsten (vendt mod alteret):

Efter nadver:

Vi takker dig, Herre, vor Gud, almægtige Fader,
fordi du i din barmhjertighed

vederkvæger os med disse livsalige gaver.

Vi beder dig,

at du vil lade dine gaver komme os rettelig til gode,

til at styrke vor tro,

grundfæste vort håb

og gøre den indbyrdes kærlighed levende iblandt os,

for din Søns, Jesu Kristi, vor Herres skyld.

I stedet kan anvendes én af de særlige slutningskollekker til kirkeårets højtider eller følgende kollekt:

Vi takker dig, Herre, vor Gud, almægtige Fader,
fordi du har styrket os med dine livgivende gaver.

Vi beder dig,

at du vil fuldende, hvad du har begyndt i os,

styrke vor tro, grundfæste vort håb

og gøre den indbyrdes kærlighed levende iblandt os

ved din Søn, Jesus Kristus, vor Herre,

som med dig og Helligånden lever og råder,

én sand Gud fra evighed og til evighed.

Efter dåb og nadver kan anvendes:

Herre, vor Gud, himmelske Fader!

Vi takker dig for din uudsigelige nåde,

at du ved din kære Søn, vor Herre Kristus,

har givet os dit ord og dine sakramenter til vor trøst,

for at vi dér skal finde tilgivelse for vore synder.

Vi beder dig:

Giv os din Helligånd,

så vi af hjertet tror dit ord

og gennem dåben og nadveren styrkes i troen

fra dag til dag,

indtil vi bliver til evig tid salige

ved din Søn, Jesus Kristus, vor Herre,
som med dig lever og regerer i Helligånds enhed,
én sand Gud fra evighed og til evighed.

Efter dåb:

Herre, vor Gud, himmelske Fader!
Vi takker dig af hjertens grund,
fordi du har ladet os komme til den nådefulde dåb,
hvori du skænkede os syndernes forladelse,
Helligånden og det evige liv
for din Søns, Jesu Kristi, skyld.
Vi beder dig:
Bevar os i troen,
så at vi aldrig tvivler om denne din gave,
og styrk os ved din Helligånd
til at stride mod synden og blive i vor dåbs nåde,
indtil vi bliver til evig tid salige,
ved din elskede Søn, Jesus Kristus, vor Herre,
som med dig lever og regerer i Helligånds enhed,
én sand Gud fra evighed og til evighed.

Ved gudstjenester uden dåb eller nadver:

Herre, vor Gud, himmelske Fader!
Vi takker dig,
fordi du har givet os dit hellige og salige ord,
hvorved du også her hos os forsamler din kristne kirke.
Nu beder vi dig:
Bliv hos os med din Helligånd,
så vi bevarer dit ord og retter os derefter
og hver dag lever i troen,
indtil vi bliver til evig tid salige,
ved din elskede Søn, Jesus Kristus, vor Herre,
som med dig lever og regerer i Helligånds enhed,
én sand Gud fra evighed og til evighed.

Menigheden svarer efter slutningskollekten:

Amen.

*Ved gudstjenester uden nadver kan slutningskollekten bortfalde, når kirke-
bønnen og Fadervor bedes fra alteret efter salmen efter prædikenen.*

20 VELSIGNELSE

Præsten siger eller messer (vendt mod menigheden):

Herren være med jer!

Menigheden svarer:

Og med din ånd! *eller:* Og Herren være med dig!

Hilsenen kan udelades eller anvendes forud for slutningskollekten.

Menigheden står op under velsignelsen, mens præsten siger eller messer:

Herren velsigne dig og bevare dig!

Herren lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig!

Herren løfte sit åsyn på dig og give dig fred!*

Menigheden svarer:

Amen. Amen. Amen.

Efter velsignelsen gør præsten korstegn.

21 UDGANGSSALME

22 UDGANGSBØN

Udgangsbønnen læses af kirkesangeren, kordegnen eller et andet medlem af menigheden. Under bønnen knæler præsten ved alteret.

Lad os alle bede!

Herre, jeg takker dig af hele mit hjerte,
fordi du har lært mig, hvad du vil, at jeg skal gøre.

Hjælp mig nu, min Gud,
ved din Helligånd for Jesu Kristi skyld,
at jeg må bevare dit ord i et rent hjerte,
deraf i troen styrkes, i et helligt levned forbedres
og mig derved i liv og død trøste.

Amen.

** I stedet kan anvendes:*

Herren velsigne dig og bevare dig!

Herren lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig!

Herren løfte sit ansigt mod dig og give dig fred!

Eller

Lad os alle bede!

Herre, jeg takker dig, fordi du har lært mig,
hvad du vil, at jeg skal gøre.

Hjælp mig nu, min Gud,
at jeg må holde fast ved dit ord
og i liv og død styrkes og trøstes derved.
Amen.

23 UDGANG (POSTLUDIUM)

Indsamling finder almindeligvis sted i forbindelse med udgangen.

Ændringer i liturgien

Ved ændringer i den liturgi, der hidtil har været anvendt i menigheden, skal præsten (præsterne) have menighedsrådets samtykke på følgende punkter:

- 1) Anvendelse af anden autoriseret indgangsbøn og udgangsbøn (jfr. ovenfor pkt. 2 og 22).*
- 2) Periodevis anvendelse af syndsbe kendelse og absolution i gudstjenestens indledning (jfr. ritual for skriftemål).*
- 3) Anvendelse af Kyrie og Gloria i gudstjenestens indledning (jfr. note 1), berunder eventuel udeladelse af indgangsbøn og udgangsbøn.*
- 4) Lægmands medvirken ved læsning fra Det gamle Testamente og læsning fra Det nye Testamente (epistel eller lektie).*
- 5) Udeladelse af én af læsningerne (reduktion til to læsninger, jfr. note 2).*
- 6) Døbens plads i højmessens.*
- 7) Lægmands medvirken ved kirkebønnen.*
- 8) Anvendelse af anden autoriseret nadverbøn (jfr. ovenfor pkt. 15).*
- 9) Lægmands medvirken ved uddeling af brød under nadveren.*
- 10) Anvendelse ved faste gudstjenester af ordningen for børnegudstjeneste på højmessens plads.*

NOTE 1:

»Herre, forbarm dig« (Kyrie)
og »Lovsangen« (Gloria)

Anvendes efter indgangssalmen eller efter bilsenen i højmessens indledning. Når Kyrie og Gloria anvendes, kan indgangsbønnen og udgangsbønnen udelades.

»HERRE, FORBARM DIG« (KYRIE)

Siges eller synges som vekselbøn mellem P (= præst eller forsanger) og M (= menigbeden).

P Herre Gud Fader i himlen!

M Forbarm dig over os!

P Herre Jesus, vor frelsermand!

M Forbarm dig over os!

P Herre Helligånd, vort lys og vor trøst!

M Forbarm dig over os!

Eller

P Kyrie eleison!

M Gud Fader, forbarme dig!

P Christe eleison!

M Kriste, forbarme dig!

P Kyrie eleison!

M Herre Helligånd, forbarme dig!

Eller

P Herre Jesus, Guds Søn,
du, som blev menneske for vor frelser skyld,
vi beder dig: Herre, forbarm dig!

M Forbarm dig over os!

P Kristus, vor broder i himlen,
du, som har givet os del i livets sejr over døden,
vi beder dig: Kristus, forbarm dig!

M Forbarm dig over os!

P Herre, du, som sidder ved Faderens højre hånd
og går i forbøn for os,
vi beder dig: Herre, forbarm dig!

M Forbarm dig over os!

»LOVSANGEN« (GLORIA)

(Kan udelades, for eksempel i fastetiden)

Præsten:

Ære være Gud i det højeste!
og fred på jorden, i mennesker velbehag!

Menigheden synger følgende vers eller et andet vers fra salmen

»Aleneste Gud i Himmerig«:

Vi love, vi prise og takke dig,
al æren skal dig tilhøre,
o Herre, Gud Fader i Himmerig,
for kærlighed, du os mon gøre!
Du alle ting har i vold og magt,
det alt må frem, som er din agt,
thi frygte vi ingen fare.

På festdage eller ved særlige lejligheder kan Lovsangen synges således:

Præsten:

Ære være Gud i det højeste!

Menigheden:

Og fred på jorden, i mennesker velbehag!
Vi lover dig, vi velsigner dig,
vi tilbeder dig, vi ophøjer dig,
vi bringer dig taksigelse for din store herlighed,
Herre Gud, himmelske Konge,
Gud Fader almægtige.
Herre, du enbårne Søn, Jesus Kristus,
Herre og Gud, Guds Lam og Faderens Søn,
du, som bærer verdens synder,
forbarm dig over os!
du, som bærer verdens synder,
modtag vor ydmyge begæring!
du, som sidder ved Faderens højre hånd,
forbarm dig over os!
Thi du alene er hellig,
du alene Herre,
du alene den højeste,
Jesus Kristus med Helligånden
i Gud Faders herlighed.
Amen.

NOTE 2:

Ordning med to bibelske læsninger

Ved morgengudstjenester og andre tilsvarende faste gudstjenester, samt ved gudstjenester med dåb, kan læsningen fra Det gamle Testamente eller læsningen fra Det nye Testamente udelades, sådan at der kun er to læsninger. Den tekst, der bør foretrækkes som første læsning, er markeret med en stjerne.

Hvis der ved alle faste gudstjenester kun ønskes to bibelske læsninger, anvendes følgende ordning:

FØRSTE LÆSNING

fra Det gamle Testamente eller Det nye Testamente. Den tekst, der bør foretrækkes, er markeret med en stjerne. Menigheden står op under læsningen.

SALME MELLEM LÆSNINGERNE

EVANGELIELÆSNING

Præsten indleder evangelielæsningen med ordene:

Dette hellige evangelium skriver evangelisten . . .

Menigheden rejser sig og svarer:

Gud være lovet for sit glædelige budskab.

Teksten læses derefter af præsten.

TROSBEKENDELSE

Trosbekendelsen synges eller siges af præst og menighed (eller af præsten alene). Menigheden står op. Trosbekendelsen kan indledes af præsten med ordene: Lad os bekende vor kristne tro (eller tilsvarende). Præsten kan i stedet fremsige trosbekendelsen fra prædikestolen i forbindelse med prædikenen. Når der er dåb i højmesse, kan trosbekendelsen udelades.

SALME FØR PRÆDIKEN

PRÆDIKEN

Prædikenen indledes med en kort bøn og afsluttes med lovprisning.

NOTE 3:

Kirkebønner og Det store Litani

A)

Efterfølgende kirkebøn kan bedes fra prædikestolen eller fra alteret.

Hellige Gud, himmelske Fader! Vi lover og tilbeder dig, som i godhed skænker os livet og alle dets gaver.

Vi takker dig for jorden, som du har skabt, for vore medmennesker, som du giver os at dele livet med, for din elskede Søn, som blev vor broder, døde og opstod for os, for nådens og sandhedens Ånd, som har taget bolig i os, for genfødselen i dåben, for evangeliets lys og for dit nærvær og din velsignelse i nadveren.

Vi beder dig for din kirke: Tag ikke nådens og sandhedens ord fra os. Bevar os alle i troen og den indbyrdes kærlighed. Lad håbet om dit komme være levende blandt os. Giv os trofaste ledere og forkyndere af dit ord. Forbarm dig over alle, der farer vild, over dem, der lider for dit navns skyld, og lad dit evangelium udgå til alle folkeslag.

Vi beder for vore hjem og vore kære, for vort daglige liv med hinanden i arbejde og fritid. Vi beder dig om fred mellem nationerne og for folkenes regeringer. Bevar os som folk iblandt folkene. Vi beder dig for al lovlig øvrighed, for alle med ansvar i vort samfund. Giv dem troskab og visdom til at forvalte deres magt og viden til værn for de svage og til gavn for alle.

Vær nær hos alle fattige, alle forpinte og bedrøvede, de fængslede og de landflygtige, de forladte og ensomme, dem, der mangler det nødvendige til livets ophold, de syge og dem, der skal dø.

Forbarm dig over os, giv os ikke løn som forskyldt, men fri os fra det onde, og lad os på den yderste dag få lov at opstå med Kristus og evigt takke dig, ved din elskede Søn, Jesus Kristus. Amen.

B)

Efterfølgende kirkebøn kan bedes fra prædikestolen eller fra alteret. Hvis den bedes fra alteret, kan den bedes som vekselbøn, hvor de enkelte afsnit eksempelvis afsluttes med ordene »Det beder vi om«, hvorefter menigheden som svar eksempelvis synger »Herre, hør vor bøn!« og slutter med »Amen«.

Herre, vor Gud, himmelske Fader! Vi beder dig for hele den verden, som du har skabt: Ophold den og forny den, så alt igen bliver godt. Lad der blive fred mellem alle folk og nationer. Velsign jorden og menneskers arbejde. Hjælp os alle til at tage vare på den skabte verden, så vi

værner om menneskers velfærd og forvalter naturen til bedste for hverandre.

Herre, vi beder dig for alle, der er ramt af sorg og ulykke og savn: Trøst de bedrøvede og bange, giv frihed og retfærd til de fattige og undertrykte, mæt de sultne, helbred de syge, hjælp de hjemløse og landflygtige, vær hos de fangne, giv nyt mod og håb til de bekymrede og modløse.

Herre, vi beder dig for alle, der har fået magt og ansvar og viden betroet: Giv dem troskab og visdom, så de forvalter mulighederne til gavn for de svage og til at tjene andre mennesker. Velsign og bevar vor dronning og hele dronningens hus. Vær med regering og folketing og al øvrighed her i landet.

Herre, vi beder dig for vort land, vor familie og alle, vi holder af og er forbundet med: Hold din skærmende hånd over os, fri os fra alt ondt og bevar os fra indbyrdes strid og opløsning. Giv os styrke og vilje til at hjælpe hinanden.

Herre, vi beder dig for din kirke her og ud over hele jorden: Velsign den og forny den ved din Ånd, så den kan tale dit befriende ord til alle mennesker. Hold os fast i det fællesskab, som du i dåben satte os i. Styrk os gennem nadverens måltid, og hjælp os alle til at tjene dig med glæde.

Vær hos os, når vi skal dø. Forbarm dig over os, giv os ikke løn som forskyldt, men skænk os en glædelig opstandelse til det evige liv, hvor du med Søn og Helligånd lever og råder fra evighed til evighed.

C) LITANIET

Bedes fra alteret som veksellæsning eller vekselsang mellem præst (P) og menighed (M) og kan anvendes på kirkebønnens plads i fastetiden, på Langfredag og på Bededag.

P Herre Gud Fader i himlen.

M Forbarm dig over os!

P Herre Jesus, vor frelsermand.

M Forbarm dig over os!

P Herre Helligånd, vort lys og vor trøst.

M Forbarm dig over os!

P Vær os barmhjertig, kære Herre, og fri os fra alle synder, fra al vildfarelse og fra alt ondt. Skån os for hærgende sygdom, for sult og misvækst, for krig og undertrykkelse, for ulykke og ødelæggelse. Frels os fra en ond og brat død og fra den evige død.

M Hør os, kære Herre Gud!

- P Hjælp os, Herre, for Kristi fødsels skyld, for hans bitre lidelses og døds skyld, for hans sejrrige opstandelses og himmelfarts skyld. Stå os bi i lykke og nød, i vor sidste time og på dommens dag.
- M Hør os, kære Herre Gud!
- P Styr og led din hellige kirke. Foren den i fælles tro og enig gerning. Send trofaste arbejdere ud til din høst, og hold os til dit salige ord. Stands al vrang lære og tom gudsdyrkelse. Giv din Ånd og kraft til ordet, trøst de bedrøvede og bange, styrk dem, som forfølges for dit navns skyld.
- M Hør os, kære Herre Gud!
- P Giv alle folk på jorden fred og enighed. Værn vort land og vort folk. Velsign vor dronning og al øvrighed; udrust dem med indsigt og handlekraft. Giv frugt på jorden og forstand til at bruge dine gaver. Velsign os i vort jordiske kald.
- M Hør os, kære Herre Gud!
- P Send din hjælp til alle, som er i nød og fare, syge og ensomme, fattige og undertrykte. Gør vel mod dem, som gør ondt mod os. Forbarm dig over alle mennesker.
- M Hør os, kære Herre Gud!

Litaniet følges af nedenstående kollekt eller af en anden kollekt.

P Herre, vor Gud, himmelske Fader! Du, som af din faderlige nåde ikke sparede din enbårne Søn, men gav ham hen til døden på korset; vi beder dig: Giv din Helligånd i vore hjerter, så vi trøster os med denne nåde, vogter os for synden, tålmodigt bærer de lidelser, du tilskikker os, og bliver til evig tid salige hos dig, ved din elskede Søn, Jesus Kristus, vor Herre, som med dig lever og regerer i Helligånds enhed, én sand Gud fra evighed og til evighed.

M Amen.

NOTE 4:

»O du Guds Lam«

Når nadverbøn c (med Helligsangen sunget af menigheden) anvendes, synges inden uddelingen eller under uddelingen »O du Guds Lam« i form af en salme (Salmebogen nr. 365 eller 174) eller i følgende prosaform:

O Guds Lam uskyldig, du, som bærer verdens synd:
forbarm dig over os!

O Guds Lam uskyldig, du, som bærer verdens synd:
forbarm dig over os!

O Guds Lam uskyldig, du, som bærer verdens synd:
forlen os din fred!

Børnegudstjeneste på højmessens plads

Autoriseret ved kgl. resolution af 12. juni 1992

Efterfølgende ordning for børnegudstjeneste er en gudstjeneste på den almindelige højmesses plads. Ordningen kan også anvendes ved ungdomsgudstjenester på den almindelige højmesses plads.

Imellem ringningerne kan der gives en introduktion til dagens gudstjeneste. Forklarende bemærkninger kan endvidere indflettes på passende steder i gudstjenestens forløb.

Musik, bøn og lovsang indleder gudstjenesten. Herefter følger »Ordet« bestående af 1-2 bibelske læsninger, trosbekendelse, prædiken, kirkebøn og salmer. Rækkefølgen af de enkelte led kan tilpasses pågældende gudstjenestes helhedskarakter. Derudover kan denne hoveddel indeholde dramatisering og andre visuelle og musikalske indslag. Såfremt der er dåb i gudstjenesten, holdes den i begyndelsen af denne hoveddel, eller børnegudstjenesten kan have dåben som det liturgiske midtpunkt.

Der anvendes enten en nadverliturgi i overensstemmelse med stedets skik eller følgende liturgi beregnet særligt for børnegudstjeneste. Faste elementer i nadverliturgien er Fadervor, Indstiftelsesordene og Nadvermåltidet. Velsignelse, salme, bøn og musik afslutter gudstjenesten.

I. Indledning

Førend gudstjenesten begynder, ringes der 3 gange med kirkens klokke(r). Sidste ringning afsluttes med bedeslag.

1 INDGANG

Efter bedeslagene begynder gudstjenesten med et orgelstykke eller et andet stykke musik som præludium.

2 INDGANGSBØN

Indgangsbønnen læses af kirkesangeren, kordegnen eller et medlem af menigheden. I stedet for den almindelige indgangsbøn efter stedets skik kan anvendes en frit udformet eller frit valgt indgangsbøn.

3 INDGANGSSALME

Indgangssalmen kan være en fast lovsang, der anvendes ved alle børnegudstjenester.

4 HILSEN

Præsten:

Herren være med jer!

Menigheden:

Og med din ånd! eller: Og Herren være med dig!

Eller præsten siger:

Vor Herres Jesu Kristi nåde og Guds kærlighed
og Helligåndens fællesskab være med jer alle!

Hilsenen kan bringes andre steder i indledningen og er normalt det første, præsten siger.

5 INDLEDNINGSKOLLEKT

Præsten beder en kollektbøn, der passer til pågældende afsnit af kirkeåret. Det kan være én af dagens kollektbønner eller en frit udformet kollektbøn.

Kollektbønnen kan på dette sted erstattes af en indgangsbøn, eller den kan helt bortfalde.

II. Ordet

6 LÆSNING

Teksterne vælges blandt søndagens tekster eller blandt et udvalg af tekster til børnegudstjeneste. Teksterne kan genfortælles eller dramatiseres m.m., men mindst én af teksterne bør (tillige) oplæses. Den første læsning kan bortfalde, sådan at der kun er én bibelsk læsning i gudstjenesten.

7 SALME MELLEM LÆSNINGERNE

Kan erstattes af et musikalsk mellem spil eller helt udgå, hvis der kun er én læsning.

8 EVANGELIUM (PRÆDIK ETEKST)

Evangelielæsningen indledes normalt med, at præsten siger:

Dette hellige evangelium skriver evangelisten . . .

Menigheden svarer:

Gud være lovet for sit glædelige budskab.

Menigheden står op under oplæsningen.

9 TROSBEKENDELSEN

Trosbekendelsen siges eller synges af præsten og menigheden i fællesskab. Trosbekendelsen kan flyttes til en anden plads i denne hoveddel.

Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen.

Vi tror på Gud Fader, den almægtige, himlens og jordens skaber,

Vi tror på Jesus Kristus, hans enbårne Søn, vor Herre, som er undfanget ved Helligånden, født af Jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet, nedfaret til dødsriget, på tredje dag opstanden fra de døde, opfaret til himmels, siddende ved Gud Faders, den almægtiges, højre hånd, hvorfra han skal komme at dømme levende og døde.

Vi tror på Helligånden, den hellige, almindelige kirke, de helliges samfund, syndernes forladelse, kødets opstandelse og det evige liv. Amen.

10 SALME FØR PRÆDIKENEN

Kan udgå.

11 PRÆDIKEN

Prædikenen holdes fra prædikestolen eller et andet egnet sted i kirkerummet.

Prædikenen kan erstattes af en fri samtale, eller den kan indgå som en del af en større helhed med tekstlæsning og dramatisering/visualisering.

12 KIRKEBØN

Kirkebønnen kan bedes fra prædikestolen i tilknytning til prædikenen eller som et selvstændigt gudstjenesteled.

Den kan bedes af præsten alene, medlemmer af menigheden kan medvirke, eller den kan bedes som vekselbøn.

13 SALME EFTER PRÆDIKENEN

Kirkebønnen kan bedes efter denne salme. Og i dette tilfælde efterfølges kirkebønnen af en salme eller et salmevers forud for nadveren.

Såfremt der ikke skal være nadver, fortsættes med slutningskollekten (pkt. 18), eller kirkebøn og Fadervor, eller eventuelt dåb.

III. Nadver

14 NADVERBØN

Der anvendes en nadverbøn fra højmesseordningen eller følgende nadverbøn. Forud for nadverliturgien kan der gives en fri indledning, der knytter forkyndelsen i den forudgående hoveddel sammen med nadveren.

Eventuelt kan nadverbønnen bortfalde, sådan at nadverritualet indledes med Fadervor.

Præsten:

(Lad os takke og bede:)

Vi takker dig, himmelske Fader,
fordi du skabte himlen og jorden.

Alt har vi modtaget fra dig.

Vi takker dig, fordi du elskede verden
og gav din enbårne Søn, for at vi skal have evigt liv.

Vi beder dig, at du vil holde os fast i din kærlighed,
og at du i dette måltid vil forny dit fællesskab med os,
nu og i al evighed.

Hør os i Jesu navn!

15 FADERVOR

Præst og menighed siger i fællesskab:

Fader vor, du som er i himlene!
Helliget vorde dit navn,
komme dit rige,
ske din vilje
som i himlen således også på jorden.
Giv os i dag vort daglige brød,
og forlad os vor skyld,
som også vi forlader vore skyldnere,
og led os ikke i fristelse,
men fri os fra det onde.
Thi dit er riget og magten og æren i evighed!
Amen.*

** I stedet kan anvendes:*

Vor Fader, du som er i himlene!
Helliget blive dit navn,
komme dit rige,
ske din vilje
som i himlen således også på jorden;
giv os i dag vort daglige brød,
og forlad os vor skyld,
som også vi forlader vore skyldnere,
og led os ikke ind i fristelse,
men fri os fra det onde.
For dit er Riget og magten og æren i evighed!
Amen.

16 INDSTIFTELSESORDENE

Præsten fortsætter med at læse eller messe indstiftelsesordene. Herunder står menigheden op.

Præsten tager disken, henholdsvis kalken, og holder dem, mens ordet om brødet, henholdsvis vinen, læses eller messes. Præsten kan herunder vende sig mod menigheden.

Vor Herre Jesus Kristus i den nat, da han blev forrådt,
tog brødet, takkede og brød det,
gav sine disciple det og sagde:

»Tag dette og spis det; det er mit legeme, som gives for jer.
Gør dette til min ihukommelse!«

Ligeså tog han også kalken efter aftensmåltidet,
takkede, gav dem den og sagde:

»Drik alle heraf; denne kalk er den nye pagt i mit blod,
som udgydes for jer til syndernes forladelse.

Gør dette, så ofte som I drikker den, til min ihukommelse!«*

17 NADVERMÅLTIDET

Efter indstiftelsesordene går nadvergæsterne op til alteret og knæler ved alterbordet.

Præsten uddeler brødet til hver enkelt nadvergæst med ordene:

Dette er Jesu Kristi legeme.

Præsten rækker vinen til hver enkelt nadvergæst med ordene:

Dette er Jesu Kristi blod.

Efter hvert bord siger præsten:

Den korsfæstede og opstandne frelser,
vor Herre Jesus Kristus,
som nu har givet jer/os sit hellige legeme og blod,

** I stedet kan anvendes:*

Vor Herre Jesus Kristus tog i den nat, da han blev forrådt,
et brød, takkede og brød det,
gav sine disciple det og sagde:

»Tag det og spis det; dette er mit legeme, som gives for jer.
Gør dette til ihukommelse af mig!«

Ligeså tog han også bægeret efter måltidet,
takkede, gav dem det og sagde:

»Drik alle heraf; dette bæger er den nye pagt ved mit blod,
som udgydes for jer til syndernes forladelse.

Gør dette, hver gang I drikker det, til ihukommelse af mig!

hvormed han har gjort fyldest for alle jeres/vore synder,
han styrke og opholde jer/os derved
i en sand tro til det evige liv!
Fred være med jer!
Under fredsånsket kan præsten gøre korstegn med kalken.

Eller præsten kan nøjes med at sige:
Fred være med jer!

Under uddelingen kan der synges en salme, der kan spilles musik, eller der kan være stille.
Efter uddelingen går nadvergæsterne tilbage til deres pladser, og der kan synges en kort salme.

IV. Afslutning

18 SLUTNINGSKOLLEKT

Præsten beder én af de afsluttende kollektbønner eller en frit udformet kollektbøn.
Menigheden svarer efter slutningskollekten:
Amen.

Bønnen kan eventuelt bortfalde eller erstattes af et salmevers.

19 VELSIGNELSE

Menigheden står op under velsignelsen, mens præsten siger:
(Modtag Herrens velsignelse:)
Herren velsigne dig og bevare dig!
Herren lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig!
Herren løfte sit åsyn på dig og give dig fred!*

Menigheden svarer:
Amen. Amen. Amen.

20 UDGANGSSALME

** I stedet kan anvendes:*

Herren velsigne dig og bevare dig!
Herren lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig!
Herren løfte sit ansigt mod dig og give dig fred!

21 UDGANGSBØN

Udgangsbønnen læses af kirkesangeren, kordegnen eller et andet medlem af menigheden.

I tilknytning til udgangsbønnen kan der være meddelelser.

I stedet for den almindelige udgangsbøn efter stedets skik kan anvendes en frit udformet eller frit valgt udgangsbøn.

Udgangsbønnen kan eventuelt udelades eller erstattes af et udgangsord.

22 UDGANG

Indsamling finder almindeligvis sted i forbindelse med udgangen.